

TROSA KOMMUN 2040
– en mindre kommun i ett stort sammanhang

Trosa kommun står för småskalighet, attraktivitet, närhet till skog och vatten, tätorter med egen identitet samt för goda förbindelser till storstadsregioner på bekvämt tidsmässigt avstånd både i norr och söder. För att kommunen ska fortsätta att vara framgångsrik, krävs att dessa värden värnas och utvecklas.

Balans mellan utveckling och bevarande är ledord i kommunens planering sedan lång tid tillbaka. Vissa områden har tillåtits växa mer, medan andra delar hanterats mer småskaligt eller restriktivt. Efter 2010-talets mycket kraftiga tillväxt på upp till 4% vissa år, har planeringen inriktats mot en mer hållbar nivå för att säkerställa att infrastruktur, offentlig service och kollektivtrafik kan utvecklas i samma takt.

Kommunens medvetna planering för närhet har givit gott resultat och behovet av bil har minskat för lokala transporter. Utvecklade och flitigt nyttjade kollektivtrafikstråk i kombination med tågbuslinjerna till Ostlänkens resecentrum med passning till tågen och attraktiva direktbuslinjer till strategiska målpunkter, gör att allt fler väljer att resa kollektivt till arbeten och studieorter utanför kommunen. De snabba kommunikationerna har öppnat upp för resande framförallt söderut. Både arbets- och studiependlingen till Norrköping och Linköping är avsevärt mycket större än vad de var innan Ostlänken togs i drift.

Resecentrum som av många upplevdes som perifert beläget när det planerades, är numera integrerat i Vagnhärad's tätort. Stråket mellan Resecentrum och Vagnhärad's torg har stärkts dels genom ny bostadsbebyggelse utmed Gnestavägen. Även omvandlingen som pågår inom det gamla Kalkbruksområdet, knyter Ostlänken närmre centrala Vagnhärad med nya stråk genom exempelvis Fänsåker. Intill stationsområdet och bussterminalerna blandas verksamheter av olika slag, vilka tillsammans med bostäderna skapar en trygg och välkomnande miljö. Arbetet med de allmänna miljöerna där belysning, växtlighet och vatten utgör naturliga in-

slag, kopplar an till kommunens historiska arv och lyfter fram den fornlämningsrika trakt höghastighetsjärnvägen går igenom. Tack vare Ostlänken har fler företag valt att etablera sig i kommunen vilket betyder att fler både bor och arbetar i kommunen.

Vagnhärad har framförallt vuxit mot norr och när utbyggnaden av Ostlänken och resecentrum avslutades, har stora delar av de ytor järnvägsbyggandet tog i anspråk omvandlats till nya verksamhetsområden med varierad inriktning. Den lokala arbetsmarknaden har därmed fortsatt att utvecklas och många av de tidigare små- och medelstora företagen i kommunen har fått goda möjligheter att expandera inom kommunens gränser. Kommunens arbetsmarknad speglar en bredd från högteknologisk forskning och utveckling till handel och tjänster som möter den lokala efterfrågan. Företagandet i kommunen liksom förvärvsfrekvensen bland invånarna ligger fortsatt på en hög nivå.

Även om Vagnhärad är den tätort som genomgått den största förändringen, har också Västerljung och Trosa fortsatt att utvecklas. I alla tre tätorterna syns utvecklingsstegen i stadsmiljön och det gamla blandas med det nya på ett kvalitativt sätt. I Västerljung finns ett mer varierat bostadsutbud än tidigare och Norrbyvallen tillsammans med området kring kyrkan och skolan är naturliga målpunkter i tätorten. I takt med att antalet invånare ökar, har också möjligheterna till handel och service ökat. Norrbyvallen har utvecklats och erbjuder utöver föreningsverksamhet även andra möjligheter för kultur och möten. Tack vare den minskade trafiken på Södra stambanan påverkas Västerljung mindre av passerande tåg, vilket har ökat livskvaliteten ytterligare. Även Västerleden har genomgått en förändring, där en anpassning skett med tanke på närheten till bostäderna samtidigt som trafiken kan flyta på ett säkert sätt.

Sedan Infart västra Trosa började trafikeras har området väster om väg 218 och infarten mot centrala Trosa omvandlats till ett varierat verksamhetsområde med

såväl handel som annan verksamhet. Tack vare den nya infarten och den förändrade trafikeringen av centrala Trosa, har riksintresseområdet kunnat avlastas med tung trafik och genomfartstrafik. Trosa tätort har vuxit såväl i de västra som i de östra delarna och Stensundsvägen ingår i kommunens vägnät. Utbyggnaden i östra Trosa har medfört att omfattande åtgärder kunnat genomföras för att höja trafiksäkerheten och Stensundsvägen utgör ett naturligt stråk för kollektivtrafiken.

Arbetet med natur och kultur har fortsatt i kommunen och dess värden för tätorterna har ökat i betydelse. Med tanke på att kommunen fortsatt att växa, går det att konstatera att det tidigt införda begreppet prioriterad grönstruktur bidragit till gröna tätorter och god tillgång på närströvmråden. I vissa fall har dessa ett formellt skydd och i andra fall är de planlagda som naturområden i samband med detaljplanläggning. I samtliga tätorter har parkstråk och parkområden fortsatt att utvecklas och de utgör strategiskt viktiga gröna lungor för boende och besökare. Dessa parker utgör också inslag i stadsmiljön som höjer kvaliteten för boende och besökare. Framförallt i Vagnhärad har dessa parker och naturstråk kombinerats med att lyfta fram den rika fornlämningsmiljön. Kommunen har arbetat mycket för att hitta en lämplig balans mellan bevarande och tillväxt och den prioriterade grönstrukturen har stärkt detta arbete. Den prioriterade grönstrukturen har också haft positiva effekter för folkhälsan då dessa områden bjuder in till fysisk aktivitet och återhämtning.

De tidigare samarbeten kommunen haft bl a när det gäller luft- och vattenkvalitet har stärkts och de långsiktiga resultaten visar sig nu i förbättrad luftkvalitet, minskad övergödning av Östersjön och i att miljö kvalitetsnormer för luft och vatten numera är uppfyllda med råge. Att både arbeta med de gröna och de blå strukturerna har visat sig ge resultat.

Översiktsplanen har sedan länge utgjort ett viktigt styrdokument för kommunens klimatarbete och syftet är att

styra bebyggelsen på ett sådant sätt att hållbarhet och långsiktighet prioriteras. Genom att stärka kollektivtrafikstråk och förtäta i befintliga tätorter, har successivt underlaget för kollektivtrafiken stärkts och allt färre väljer att pendla med bil vilket var vanligt tidigare. Utvecklingen av fiber och andra digitala hjälpmedel har också stärkt detta, då fler har möjlighet att arbeta på distans. Sammantaget går det att konstatera att resandet minskat totalt även om antalet invånare och arbetsplatser kontinuerligt har ökat.

När det gäller annan teknisk infrastruktur, har kommunen säkerställt en långsiktigt hållbar dricksvattenförsörjning. Avloppshanteringen bidrar till att minska övergödningen av Östersjön genom vald teknisk lösning och möjlighet att successivt bygga ut reningsverket i takt med att behovet ökar. Dagvattenhanteringen sker i hög utsträckning i öppna lösningar, som ger nya kvalitéer i stadsbilden. Samtidigt är ledningsnät och stadsmiljöer anpassade för att klara höga flöden och tätare skyfall.

En växande befolkning har ställt krav på utbyggd offentlig service. Kommunen har dels gjort egna satsningar på verksamheter men också skapat möjlighet för externa aktörer att etablera sig. Detta har resulterat i ett varierat utbud för medborgarna att välja på. Tack vare ett nära samarbete med regionen har också ny primärvård kunnat etablera sig i kommunen och Vagnhärad har nu en egen vårdcentral tillsammans med den utbyggda vårdcentralen i Trosa. Kommuninvånarna har därmed tillgång till högklassig sjukvård på nära håll som väl motsvarar efterfrågan och förväntningarna.

Utifrån kommunens energi- och klimatplan har åtgärder genomförts för att minska Trosa kommuns långsiktiga klimatpåverkan. Andelen invånare som pendlar med kollektivtrafik har successivt ökat samtidigt som den digitala utvecklingen gjort det möjligt för fler att arbeta på distans. Bebyggelse och infrastruktur har

planerats och byggts ut på ett klimatsäkert sätt och dagens planering bygger vidare på de kunskaper och erfarenheter kommunen byggt upp ända sedan slutet av 1990-talet då ett omfattande skred drabbade Vagnhäradstätt. Tack vare satsningar på förnyelsebar energi och energieffektiviseringar har energiförbrukningen minskat även om antalet bostäder och verksamheter ökat kraftigt. Energieffektiviseringarna har dessutom gjort att den befarade effektbristen i elnätet kunnat mötas till stor del. Genom samarbeten med universitet och högskolor samt näringslivet har Trosa kommun deltagit i teknikutvecklingen inom flera områden vilket lett till långsiktiga lösningar som minskar kommunens påverkan på miljö och klimat.

Trosa kommun är även idag ett attraktivt besöksmål med besökare från när och fjärran. Ostlänken och interna kollektivtrafiklinjer gör det enkelt att resa inom samt till och från kommunen. Liksom tidigare är närheten till natur och skärgård i kombination med småstadens charm och utbud faktorer som lockar turister. Besöksnäringen har under åren fortsatt att utvecklas och dess betydelse för kommunens invånare och företag är fortsatt stor.

Genom en fortsatt aktiv översiktlig planering har Trosa kommun kunnat bibehålla de värden och den attraktivitet kommunen och dess olika delar historiskt stått för. Samtidigt som utveckling och tillväxt kunnat bejakas. Fler människor bor och arbetar inom kommunen och även om Trosa fortfarande är en mindre kommun spelar vi en starkare roll i ett större sammanhang.